

Investeringsagenda Landgraaf-Heerlen

'Dé brug naar een betere toekomst!'

Augustus, 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Zorgpunten en aanbevelingen Expertteam	5
De afspraken	5
Investeringslijn 1: Wonen, leefbaarheid en kwalitatief voorzieningenniveau	8
1.1 Upgrading Park Heigank	8
1.2 Impuls uitvoering Wijkontwikkelingsplannen (WOP)	9
1.3 Doorontwikkeling voormalige basisschool Schaesberg	9
1.4. Vernieuwing Oude Markt Waubach	10
1.5. Impuls sociale woningbouw	10
1.6 Budget buurtinitiatieven continueren	10
Investeringslijn 2: Sport & Cultuur	11
2.1 Herbestemming leegstaande kerken	11
2.2 Modernisering Oefenbunker	11
2.3 Versterking culturele en educatieve potenties Burgerhoes	11
2.4 Upgrading Theater Landgraaf	12
2.5 Structurele ondersteuning senioren & bewegen	12
2.6 Aansprekende kunst op straat	12
Investeringslijn 3: Toerisme, Recreatie & Economie	13
3.1 Het gebied Gravenrode, de Wilhelminaberg en bestendiging Megaland	13
3.3 Aanleg Leisurelane	14
3.4 Aanpak leegstand winkelpanden	14
Investeringslijn 4: Sociale Agenda	15
4.1 Uitbreiding project 'Gezonde basisschool van de toekomst'	15
4.2 Aanpak sociaal isolement	15
4.3 Jongeren uit de schulden!	15
4.4. Impuls armoedebestrijding	15
4.5 Een goede zorgverzekering als belangrijke basis	16
4.6 Aanpak laaggeletterdheid	16
4.7 Verruiming functies werkbedrijf in combinatie met verhoging arbeidsfitheid	16
4.8 Impuls preventieve aanpak jeugdhulp	16
4.9 Bijdrage aan doorstroomlocatie statushouders	17
4.10 Project: Startpunt geldzaken (schuldhulpverlening)	17
4.11 Versterking mobiliteit door uitbreiding Landgraafbus	17
4.12 Uitbreiding wijkleerbedrijf (versterking algemene voorzieningen)	17

4.13 Onderzoek naar effectiviteit van interventies en innovaties binnen het Sociaal Domein	18
4.14 Stop rokende ouders!	18
Investeringslijn 5: Duurzaamheid	19
5.1 Project IkGroenHet! uitbreiden naar meer buurten	19
5.2 Project verduurzamen en levensloopbestendig maken van woningen	19
5.3 Projecten in het kader van PALET	20
Investeringslijn 6: Infrastructuur	21
6.1 B221/Randweg Abdissenbosch, aansluiting met Buitenring en Duitsland	21
6.2 Zichtbaar maken van attracties en cultuur historisch erfgoed en upgrading buitengebied	21
6.3 Aanpak knelpunten infrastructuur tussen kernen	22
6.4 Busverbinding Zuyderland met de kernen	22

Inleiding

Op vrijdag 7 juli jl. stemden Provinciale Staten in met het herindelingsadvies Landgraaf-Heerlen.

Aan dit herindelingsadvies ligt een gezamenlijk onderzoekstraject van de gemeenten Landgraaf en Heerlen ten grondslag. Het expertteam bestaande uit de heren Jan Mans, Wim Deetman en Wim Hazeu heeft in zijn onderzoeksrapport *'Een en een is drie'* vier zorgpunten en elf aanbevelingen geformuleerd.

De Provincie Limburg heeft aangegeven dat een gezamenlijke investeringsagenda van de twee te fuseren gemeenten een positieve bijdrage kan leveren met betrekking tot deze zorgpunten en aanbevelingen van het expertteam.

De politieke situatie in Landgraaf is vanaf 20 januari 2017 veranderd. Het college en een meerderheid van de gemeenteraad van Landgraaf verzetten zich tegen de voorgenomen herindeling. Nu Provinciale Staten op 7 juli 2017 met een ruime meerderheid hebben ingestemd met het herindelingsadvies, is de kans verder toegenomen dat de nieuwe gemeente Landgraaf-Heerlen per 1 januari 2019 een feit zal zijn. Het is in het belang van onze inwoners en onze medewerkers dat we goed voorbereid zijn op een eventuele herindeling van Landgraaf en Heerlen. De projecten uit de investeringsagenda kunnen daarbij helpen.

De investeringsagenda van Landgraaf bevat een opsomming van projecten, gerangschikt naar beleidslijnen, die voor de inwoners van de gemeente Landgraaf van belang zijn bij de invulling van een gezamenlijke investeringsagenda met de gemeente Heerlen.

De voorliggende investeringsagenda is dan ook bedoeld als leidraad die de gemeente Landgraaf, samen met de gemeente Heerlen en de Provincie Limburg verder kan gaan concretiseren en invullen. Beschouw het voorliggend document als eerste aanzet daartoe.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat in deze fase nog niet alle projecten van een kostenraming kunnen worden voorzien. Voor zover er wel bedragen worden genoemd, zijn de genoemde bedragen in dit document gebaseerd op een inschatting. Op basis van een nadere uitwerking en concretisering van de diverse projecten, moeten de exacte bedragen worden bepaald.

Zorgpunten en aanbevelingen Expertteam

Het expertteam bestaande uit de heren Mans, Hazeu en Deetman heeft de onderzoeksrapportage 'een plus een is drie' opgeleverd, met daarin het advies om te komen tot een herindeling van de gemeenten Landgraaf en Heerlen. Het advies bevatte een viertal aanbevelingen en een elftal zorgpunten waarover afspraken gemaakt dienen te worden.

Omdat een meerderheid van de gemeenteraad van Landgraaf niet instemde met het herindelingsontwerp, werden de afspraken over de aanbevelingen en de zorgpunten eveneens niet geaccordeerd.

Nu de Provincie Limburg de regie in het herindelingsproces heeft overgenomen, is het in het belang van de Landgraafse inwoners en de medewerkers van de gemeente Landgraaf om, indien de herindeling zijn doorgang vindt, alsnog afspraken te maken over deze aanbevelingen en zorgpunten. Onze inwoners en onze medewerkers verdienen een bestuur dat goed voorbereid is op een mogelijke herindeling! Deze investeringsagenda met daaraan gekoppeld een aantal concept-afspraken geeft daartoe een eerste aanzet.

De afspraken

Hieronder gaan wij in op de aanbevelingen zoals aangedragen door het expertteam. We geven een invulling aan deze aanbevelingen door middel van concrete afspraken en voorstellen.

Afspraak 1

Koester de identiteit op buurtniveau door het buurtgericht werken te versterken. Bespreek met elke buurt hoe dat in die betreffende buurt het beste kan en leg dat in een beleidskader vast.

Invulling

Het huidige niveau van buurtgericht werken moet als ondergrens worden gegarandeerd. Niet alleen voorafgaand aan de vaststelling van het beleidskader, maar ook tijdens de uitvoering van het beleidskader wordt intensief contact onderhouden met de (vertegenwoordigers) van de buurtbewoners.

Afspraak 2

Koester de verscheidenheid en durf om te gaan met de verschillen. Maak daarom afspraken over de voorzieningen inclusief het zwembad en de parkeertarieven.

Invulling

Via project 1.1 wordt concreet invulling gegeven aan de realisatie van een doelgroepenbad in Landgraaf. Daarnaast spreken beiden gemeenten af dat in Landgraaf (zoals ook in de Heerlense buurten en wijken buiten het centrum het geval is) geen betaald parkeren wordt ingevoerd.

Afspraak 3

Analyseer samen met elke buurt de vitaliteit van de verenigingen, het belang hiervan voor elke buurt en welke voorzieningen nodig en levensvatbaar zijn om die vitaliteit en de buurtidentiteit te ondersteunen. Betrek hierbij ook de spreiding van bovenwijkse voorzieningen. Een beslissing over het zwembad is in dat verband wenselijk.

Invulling

We maken de afspraak dat het huidige accommodatiebeleid van beide gemeenten als minimaal niveau wordt gehanteerd. Investeringslijn 1 biedt hiervoor nog aanvullende mogelijkheden.

Afspraak 4

Trek ondanks de recente concessie, samen met de provincie op richting vervoerders om te zorgen dat er betere OV-verbindingen komen met zorginstellingen in het algemeen en het ziekenhuis in Sittard-Geleen in het bijzonder.

Invulling

Dit traject was al ingezet met de Provincie Limburg. Zo is er vanaf de nieuwe concessie een betere busverbinding richting het ziekenhuis in Sittard-Geleen.

Daarnaast moeten in samenwerking met de provincie prestatieafspraken worden vastgelegd met de OV-partners inzake bereikbaarheid van zorginstellingen in de regio Parkstad en de ziekenhuizen in Heerlen en Sittard vanuit wijken en buurten van de nieuwe gemeente. Tevens dient er aandacht te zijn voor het functioneren van de busdiensten die in de wijken worden bemand door vrijwilligers.

Afspraak 5

Inventariseer met de burgers eventuele infrastructurele tekortkomingen in de wegenstructuur tussen de kernen en maak afspraken over hoe deze worden geprioriteerd.

Invulling

In samenspraak met de Provincie Limburg en wijk- of buurtverenigingen worden de plekken waar het verkeer (auto en fiets) vastloopt tussen de kernen, geïnventariseerd. De belangrijkste knelpunten die hieruit voortkomen, worden onderdeel van de investeringsagenda van de nieuwe gemeente. Zie investeringslijn 6: Infrastructuur.

Afspraak 6

Spreek af dat een onafhankelijke derde zoals bijvoorbeeld een rekenkamer of de provincie Limburg de nieuwe gemeente in 2021 financieel doorlicht om te zien of financieel verantwoord beleid wordt gevoerd. Vóór de totstandkoming van de nieuwe gemeente is dit niet nodig. Vanaf het moment van het principebesluit om tot herindeling over te gaan tot en met de oprichting van de nieuwe gemeente vallen beide huidige gemeenten immers onder financieel toezicht van de provincie (conform Wet Arhi).

Invulling

De provincie Limburg heeft reeds toegezegd dat zij in 2021 de gevraagde financiële doorlichting zal uitvoeren en de uitkomsten zal publiceren.

Daarnaast wordt de afspraak gemaakt dat in de nieuwe gemeente de lokale woonlasten voor huurders en woningeigenaren van woningen met een waarde tussen de 75.000 en 300.000 euro tot en met 2022 niet met meer dan het inflatiepercentage zullen stijgen ten opzichte van 2017.

Afspraak 7

Spreek af dat een onafhankelijke derde partij zoals bijvoorbeeld een rekenkamer of de provincie Limburg wordt gevraagd om alle afspraken (die met de inwoners worden gemaakt) in 2021 te toetsen en daarover openbaar te rapporteren. Op deze manier worden de afspraken die nu worden gemaakt met de oude besturen ook bindend voor het nieuwe bestuur.

Invulling

De provincie Limburg heeft reeds toegezegd dat zij in 2021 de gevraagde toets zal uitvoeren en de uitkomsten zal publiceren.

Afspraak 8

Geef wethouders de opdracht als contactbestuurder op te treden in de verschillende buurten. Dit dient voor alle buurten te gebeuren.

Invulling

In Heerlen wordt al gewerkt met buurtwethouders. De nieuwe gemeente kan voor elke buurt(organisatie) een collegelid benoemen als eerste aanspreek- en coördinatiepunt. Daarnaast krijgt elke buurt(organisatie) een vast ambtelijk aanspreekpunt binnen de gemeente.

Afspraak 9

Inventariseer samen met burgers maatregelen die in andere (fusie)gemeenten gewerkt hebben om de dienstverlening in de buurten op peil te houden en bepaal vervolgens welke in deze situatie het beste toepasbaar zijn en pas ze toe.

Invulling

De gemeente Landgraaf schuift aan in de werkgroep van de gemeente Heerlen en de Smart Services Campus waar verkend wordt welke smart-maatregelen mogelijk zijn om de dienstverlening naar burgers en bedrijven te vergemakkelijken en verbeteren. In de nieuwe gemeente zullen (net als in Heerlen nu al het geval is) een thuisbezorgdienst en een vervoersdienst komen voor mensen die niet of heel moeilijk in staat zijn om het gemeenteloket te bezoeken.

Daarnaast wordt geïnventariseerd welke maatregelen in andere (fusie)gemeenten gewerkt hebben om de dienstverlening in de buurten op peil te houden. Op basis van deze inventarisatie wordt bepaald welke maatregelen het beste toepasbaar zijn en daarover worden implementatieafspraken gemaakt.

Afspraak 10

Spreek af dat moderne technologieën maximaal wordt benut om het contact tussen inwoner, bedrijven en gemeente zo eenvoudig mogelijk te houden.

Invulling

Contact zoeken via social media is al gemeengoed maar door de bomen ziet men het bos niet meer. Samen met de buurtorganisaties wordt gekeken naar de beste manier om virtuele wijkplatforms in te richten zodat burgers, bedrijven, de buurtwethouder en de buurtcontactambtenaar gemakkelijk en snel zaken bespreekbaar kunnen maken en elkaar beter kunnen informeren. Het virtuele wijkplatform moet in dit verband worden gezien als een concept. De media of instrumenten waarmee aan dat concept concreet invulling zal worden gegeven, moeten in nauw overleg met buurtorganisaties en inwoners van de buurt worden bepaald.

Afspraak 11

Garandeer dat er in beide oorspronkelijke gemeenten een volwaardige loketfunctie blijft.

Invulling

De twee bestaande gemeenteloketten (Op de Kamp/Heerlen Centrum) blijven hun volwaardige gemeentelijke loketfunctie houden. Daarbij wordt het huidig serviceniveau als minimum gegarandeerd.

Investeringslijn 1: Wonen, leefbaarheid en kwalitatief voorzieningenniveau

1.1 Upgrading Park Heigank

Landgraaf kent drie A-accommodaties waar diverse activiteiten (sport, cultuur, ontmoeten, welzijn, zorg) worden gehuisvest: Park Ter Waerden, Park Strijthagen en Park Heigank.

Twee van deze A-accommodaties (Park Ter Waerden & Park Strijthagen) hebben reeds een multifunctionele functie en op beide parken profiteren de gebruikers daar duidelijk van. Park Heigank is – mede vanwege het tot nu toe uitblijven van een samenwerking c.q. fusie tussen de voetbalverenigingen SVN en RKS SV Sylvia – nog niet doorontwikkeld. Nu RKS SV Sylvia de bereidheid heeft uitgesproken om naar Park Heigank te verhuizen, heeft de gemeente Landgraaf zich bereid verklaard te investeren in het sportpark. Tot de noodzakelijkheden als gevolg van deze verhuizing behoort in ieder geval de aanleg van een extra kunstgrasveld.

De sporthal (gelegen naast het zwembad) wordt gesloopt (vanwege overcapaciteit niet langer nodig) en ligt eveneens in Park Heigank. Het ook aldaar gelegen zwembad heeft eveneens haar beste tijd gehad.

De upgrading van Park Heigank is een kans om diverse ontwikkelingen met elkaar te verbinden: de sloop van de sporthal, de realisatie van een nieuw zwembad in combinatie met ontmoetingsfunctie c.q. kantine voor de voetbalclub SVN-RKS SV Sylvia, de herontwikkeling van de Emmastraat en de realisatie van een turnhal.

Met de realisatie van het geplande doelgroepenbad (20x10 m) was een investering van 3,4 miljoen euro gemoeid. Voor de realisatie van een groter zwembad (25 x 10 m) met een apart peuterbad is een investering van 4,3 miljoen euro nodig. De gevraagde bijdrage van de Provincie Limburg aan de investering in de multifunctionele sportaccommodatie, inclusief de gebiedsontwikkeling (verleggen entree sportpark Heigank, nieuwbouw voetbalkantine en aanleg parkeerplaatsen) bedraagt circa €2 miljoen.

Foto: Zwembad In de Bende

1.2 Impuls uitvoering Wijkontwikkelingsplannen (WOP)

De gemeente Landgraaf heeft voor alle drie de wijken wijkontwikkelingsplannen (WOP's) opgesteld. Het doel hiervan is onder meer om samen met woningcorporaties tegemoet te komen aan de woningbouwopgave in de verschillende wijken. Door de krimp ontstaat een nieuwe demografische situatie en daarmee een andere vraag.

In verschillende buurten of straten zijn al woningen gesloopt. Dat betrof dan woningen in corporatiebezit. De corporaties geven aan dat zij niet langer in hun bezit willen snijden, omdat zij anders onvoldoende aanbod dan wel niet het juiste aanbod hebben voor de woningzoekenden in Landgraaf.

Oplossingen moeten daarom worden gezocht in de particuliere voorraad. Dat is een lastige opgave. Op dit moment wordt in Landgraaf in samenwerking met de woningcorporaties gewerkt met een aanpak via 'wijk-accupunctuur': het op kleine schaal (straat of buurt) inzoomen op (veelal beperkte) mogelijkheden. Een financiële bijdrage vanuit de investeringsagenda zou bestemd kunnen worden voor een lijst met noodzakelijke ingrepen. Vanuit de gemeente Landgraaf of (later) de nieuwe gemeente kan budget vrij gemaakt worden voor deze eerste, noodzakelijke ingrepen. Een financiële bijdrage van de Provincie Limburg kan helpen om deze prioritaire ingrepen mogelijk te maken.

1.3 Doorontwikkeling voormalige basisschool Schaesberg

De voormalige basisschool Schaesberg kan worden doorontwikkeld tot woon-werk-units. De gemeente bekijkt, samen met ondernemer Geerd Simonis, of de voormalige basisschool Schaesberg, gelegen aan de Stationsstraat, omgevormd kan worden tot een woon-werkvoorziening voor jongeren. De ligging is gunstig door nabije uitvalswegen naar Heerlen (en de snelwegen) en de nabijheid van het station. Het markante schoolgebouw zou daarmee behouden kunnen worden. Het idee is dat de gemeente het gebouw voor een beperkt bedrag dan wel om niet aan Geerd Simonis zou overdragen, waarna deze ondernemer de ontwikkeling en huur of verkoop van de appartementen/woningen en een ruimte voor bedrijven voor zijn rekening zou willen nemen.

De provincie Limburg kan helpen om de toevoeging van de woningen als bijzonder te bestempelen en ze zo buiten de woningbouwprogrammering houden, zodat een toevoeging van woningen in Landgraaf geen probleem oplevert in het kader van de woningcontingenten.

Foto: Basisschool Schaesberg

1.4. Vernieuwing Oude Markt Waubach

Aan de Oude Markt in Waubach is een aantal oude panden goed bewaard gebleven. Toch komt de potentie van het oude markplein met zijn fraaie gevels nu nog onvoldoende uit de verf. Leegstand vormt een bedreiging voor de leefbaarheid. Er zijn kansen om van dit markplein een pittoresk en levendig dorpsplein te maken, door koppelingen te leggen tussen horecavoorzieningen, terrassen, vormen van dagbesteding en het naastgelegen Theater Landgraaf. De gemeente Landgraaf heeft in samenwerking met inwoners en Bureau Verbeek een plan ontwikkeld. De provincie kan gevraagd worden om aan de investeringen die hiervoor nodig zijn een bijdrage te leveren.

Foto:
Schetsontwerp
Oude Markt
Waubach

1.5. Impuls sociale woningbouw

De ontwikkeling van de omvang van de bevolking laat in Landgraaf en in de regio Parkstad op lange termijn een krimpscenario zien. Anderzijds zijn er op dit moment en ook de komende jaren nog tekorten in de sociale huursector. Deze tekorten zijn ontstaan als gevolg van conjuncturele ontwikkelingen maar hebben ook zeer nadrukkelijk een oorzaak in de slechte structurele sociaaleconomische omstandigheden in de regio. Derhalve vraagt de sociale huursector ook om een structurele oplossing voor de tekorten in het woningbestand. Krimp zal op termijn wellicht zorgen dat het aantal woningzoekenden in balans wordt gebracht met de bestaande woningvoorraad. Tot die tijd zullen er betaalbare oplossingen gevonden moeten worden om ook de mensen met de laagste inkomens in onze gemeente te kunnen huisvesten. Oplossingen hiervoor kunnen worden gezocht in concepten waarbij flexibiliteit van bouw en bestemming aan de orde zijn. Daarnaast moet er ook worden geïnvesteerd in de verduurzaming van de bestaande sociale woningbouwvoorraad. Hiervoor is een investering van de provincie nodig.

1.6 Budget buurtinitiatieven continueren

In het kader van burgerparticipatie heeft de gemeente Landgraaf momenteel al een budget om initiatieven van onderop te stimuleren en te faciliteren. Het is van belang dat dergelijke initiatieven in de toekomst op steun van de gemeente kunnen blijven rekenen. Een extra stimulans kan gegeven worden door aan deze mogelijkheid meer bekendheid te geven. Projecten of initiatieven die mogelijk in aanmerking komen zijn het inrichten van een buurt- inlooppunt, of een huiskamerproject voor senioren.

Investeringslijn 2: Sport & Cultuur

2.1 Herbestemming leegstaande kerken

De Michaelkerk en de Barbarakerk zijn twee leegstaande kerken. Hoewel de zorg voor deze kerken een primaire taak van het bisdom is, kan de overheid hierin een faciliterende en stimulerende rol vervullen. De plannen met betrekking tot de Michaelkerk zijn in een vergevorderd stadium. De herbestemming van de Barbarakerk is nog ongewis. Het Nieuw Apostolisch Kerkgenootschap (NAK) wil haar vier vestigingen die elders in de Parkstad zijn gelegen, in de Barbarakerk gaan onderbrengen. Zij moet de andere gebouwen nog verkopen alvorens er eigen geld beschikbaar komt voor de verwerving van de Barbarakerk. Het NAK denkt aan een multifunctionele invulling van het gebouw, maar heeft vooralsnog geen toekomstbestendig exploitatiemodel aangeleverd. Ook de herbestemming van de Theresiakerk in Lauradorp verdient aandacht. Een bijdrage van de provincie biedt wellicht, in samenwerking met IBA Parkstad, mogelijkheden.

*Foto: Michaëlkerk in het Eikske
Bron: www.kerkgebouwen-limburg.nl*

2.2 Modernisering Oefenbunker

De afgelopen jaren is hard gewerkt om de infrastructuur ten behoeve van de pop- en muziekcultuur in Parkstad verder te optimaliseren. Poppodium de Oefenbunker in Landgraaf heeft sinds enige tijd een goede samenwerking met poppodium de Nieuwe Nor in Heerlen. De voorzieningen in de Oefenbunker zijn echter nog niet optimaal. Om de Oefenbunker volwaardig onderdeel te laten zijn van de popcultuur in Parkstad, waar talent ontwikkeld kan worden, is eveneens een structurele versterking van de bedrijfsvoering nodig.

Met een fysieke upgradering van de Oefenbunker in combinatie met een structurele ondersteuning in de bedrijfsvoering, kan de infrastructuur van de popcultuur in Parkstad verder worden geoptimaliseerd. En ook de samenwerking met het Parkstad Limburg Theater, Theater Landgraaf, Schunck en de muziekschool kan daarmee worden versterkt. De benodigde investering in de fysieke aanpassing van de Oefenbunker kost naar schatting €250.000 euro. De Provincie Limburg wordt gevraagd daaraan een bijdrage te leveren.

2.3 Versterking culturele en educatieve potenties Burgerhoes

Het Burgerhoes biedt onder andere onderdak aan de Bibliotheek, het Servicegilde, SeniorWeb, Omroep Landgraaf en de Vrijwilligerscentrale. Al regelmatig worden de ruimten in het

Burgerhoes benut door de samenwerkende organisaties die er gehuisvest zijn. De functie van het Burgerhoes als ontmoetingsruimte en podium voor debat, kunst en cultuur, kan echter nog verder worden versterkt. De bibliotheek werkt met verouderde spullen en ook de inrichting van het Burgerhoes voldoet nog niet aan de eisen van de moderne tijd. Met een gerichte investering in de vernieuwing van inrichtingselementen en facilitaire zaken kan deze achterstand worden ingelopen.

2.4 Upgrading Theater Landgraaf

Theater Landgraaf is voor de culturele infrastructuur in Landgraaf een belangrijke en laagdrempelige voorziening. Ook een fysieke en programmatische upgrading van Theater Landgraaf biedt mogelijkheden voor een versterking van de samenwerking tussen diverse culturele instellingen in Landgraaf en Heerlen. Hiermee wordt niet alleen geïnvesteerd in de toekomstbestendigheid van een voor Landgraaf belangrijke culturele voorziening. Ook de mogelijkheden voor een gezamenlijke programmering i.s.m. het Cultuurhuis Heerlen en Parkstad Limburg Theaters worden daardoor vergroot. Theater Landgraaf kan in deze samenwerking een nóg belangrijker functie krijgen in de programmering van Parkstad Limburg Theaters voor geëigende kleinschalige producties. De benodigde investering kost naar schatting €150.000 euro, waarbij ook de Provincie Limburg wordt gevraagd een bijdrage te leveren.

2.5 Structurele ondersteuning senioren & bewegen

In Landgraaf vinden momenteel succesvolle projecten plaats om senioren en doelgroepen te verleiden tot meer bewegen/sporten. Het betreft een GALM-project en een project Sportimpuls. Door onder andere wijk- en buurtbewoners uit te nodigen voor een gratis fitheidstest, wordt vorm gegeven aan preventie, sporttoeleiding en daarmee aan participatie en gezondheidsbevordering. De projecten worden uitgevoerd door samenwerkingsverbanden van verenigingen, fysiotherapeuten en huisartsen. Deze projecten moeten onderdeel gaan uitmaken van een structureel stimuleringsaanbod. Het effect van dit stimuleringsaanbod kan worden versterkt door de realisatie van een structurele ondersteuningsstructuur sport, met als doel het leggen van verbindingen tussen alle initiatieven waardoor die initiatieven naar een hoger plan worden getild. Deze structuur omvat nadrukkelijk ook een structurele ondersteuning van scholen en verenigingen. Park Terwaerden wordt als de accommodatie gezien die zich zou kunnen ontwikkelen tot een breed toegerust centrum voor sporten met een beperking. De kosten voor het ontwikkelen en in stand houden van dit structureel sportstimuleringsaanbod en een structurele ondersteuningsstructuur bedragen € 1.000.000,- voor de komende 5 tot 10 jaar. De Provincie Limburg kan om een bijdrage worden gevraagd.

2.6 Aansprekende kunst op straat

Kunst draagt bij aan het gevoel van identiteit en kan bovendien een goede middel zijn om verloederde plekken in buurten en wijken tegen te gaan. In het kader van het project 'Kunst op straat' laten we de bevolking meebepalen op welke wijze de identiteit van hun buurt met aansprekende kunstvormen zichtbaar wordt gemaakt. StreetArt is een voorbeeld van kunst waaraan gedacht wordt, waarbij de organisatie StreetArt Heerlen om ondersteuning en advies kan worden gevraagd. Ook andere kunstvormen worden nadrukkelijk niet uitgesloten.

Foto: Identiteit-bepalende kunst in de buurt: D'r Sjewëgelsöpper in Nieuwenhagen

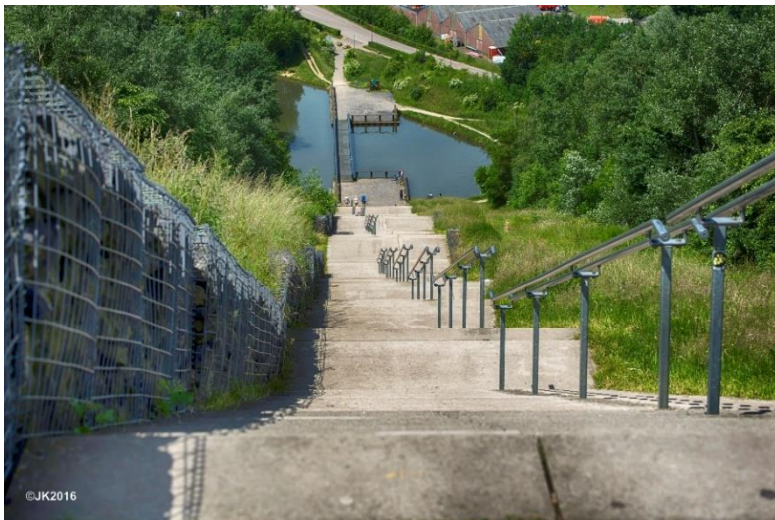
Investeringslijn 3: Toerisme, Recreatie & Economie

3.1 Het gebied Gravenrode, de Wilhelminaberg en bestendiging Megaland

Het gebied Gravenrode en de Wilhelminaberg bieden kansen op het gebied van toerisme, recreatie en economie. Meerdere marktpartijen zijn al actief in het gebied (SnowWorld, Mondo Verde & Megaland). Het plan van een andere marktpartij om in het gebied Rouenhof het project 'Endless Summer' te realiseren verdient – met het oog op het verder uitbreiden van ons toeristisch aanbod – een kans. De overheid moet hierbij faciliterend en stimulerend optreden.

Er zijn zorgen als het gaat om de bestendigheid van Megaland als festivalterrein voor Pinkpop. Omdat er een tekort is aan parkeerruimte in de directe nabijheid van het Megaland-terrein moeten grotere vrachtwagens en bussen worden geparkeerd op het terrein van C-Mill in Heerlen. Voor de ontvangst van gasten en de verstrekking van faciliteiten moet worden uitgeweken naar het Parkstad Limburg Stadion. Kortom, het succes van Pinkpop zit in een bekrompen jasje.

Aanpassingen en renovaties zijn nodig om daar verandering in aan te brengen. Een vervanging van bijvoorbeeld het oude hoofdgebouw van de voormalige draf- en renbaan door een nieuw gebouw met meer mogelijkheden voor een multifunctioneel gebruik, biedt nieuwe kansen voor de omliggende regio. Investeringen in een permanente afrastering dragen bovendien bij aan de veiligheid. En ook met investeringen in een fietsveilige wielersomgeving wordt bijgedragen aan een meer bestendige toekomst van Megaland en daarmee ook Pinkpop.

Daarnaast kan de aantrekkingskracht van de naast het festivalterrein gelegen Wilhelminaberg met gerichte investeringen worden vergroot. Wij denken daarbij aan uitbreiding van parkeerruimte (bijvoorbeeld aan de oostkant van de Wilhelminaberg, nabij de Winselerhof) en een verbeterde bereikbaarheid van de top van de Wilhelminaberg (bijvoorbeeld met een lift, van belang voor mensen met een beperking).

Foto: Trap Wilhelminaberg

3.2 Slot Schaesberg naar hoger plan!

Slot Schaesberg is van beduidende importantie voor zowel Landgraaf als Heerlen. Enerzijds in verband met de ligging. Anderzijds vanwege de historische verwevenheid met de beide gemeentes. En aan beide kanten van de gemeentegrens staat een groot aantal vrijwilligers te trappelen om te helpen bij de herbouw en ontwikkeling van het slot. Het project kan dus rekenen op een breed maatschappelijk draagvlak en wordt gezien als een culturele, educatieve en toeristische attractie die van meerwaarde zal zijn voor de regio. Daarnaast biedt het project mogelijkheden voor meerdere doelgroepen op het gebied van (arbeidsmarkt)participatie, dagbesteding, onderwijs, toerisme, erfgoed/monumenten en archeologie.

De herbouw van Slot Schaesberg kan, als een project waarop men trots kan zijn, ook worden ingezet ter bevordering van de sociale cohesie in de Kakert. Het is daarvoor wel nodig dat de contouren van het slot zichtbaar zijn. Op dit moment spreekt de herbouw van het slot nog onvoldoende tot de verbeelding. Hier liggen kansen, niet alleen voor de inwoners van de Kakert, maar voor alle potentiële bezoekers van het slot.

De herontwikkeling van Slot Schaesberg blijft ongewis, omdat telkens maar voor een bepaalde fase in de herbouw geld wordt vrij gemaakt. Daardoor stagneert het proces en dat zorgt er ook

voor dat andere investeerders (privaat) nog niet in het project durven te investeren. Het beschikbare startkapitaal voor deze pioniersfase is daarmee ontoereikend. Een eenmalige financiële injectie van 3 à 4 miljoen euro zou het project naar een hoger plan kunnen tillen. Commitment vanuit het onderwijs en bedrijfsleven wordt als voorwaarde gezien voor cofinanciering door de overheid.

Foto: Slot Schaesberg

3.3 Aanleg Leisurelane

De gemeente Landgraaf investeert in veilige fietsroutes om daarmee het gebruik van de fiets te bevorderen. Bestaande fietspaden verdienen aandacht: onderhoud is niet overal 'up to date'. Daarnaast wordt in de regio Parkstad de komende jaren een unieke fiets- en wandelroute van internationale allure aangelegd. Een route die de aantrekkelijke groengebieden en stedelijke parken met elkaar verbindt, ook met fietspaden naar Duitsland. De totale kosten worden nu geschat op 14 miljoen euro, waarbij IBA gevraagd kan worden circa 2,5 miljoen euro bij te dragen. 5,5 miljoen euro moet komen van de 6 gemeenten over wiens grondgebied de Leisure Lane zal gaan lopen. De Provincie kan, al dan niet via de investeringsagenda, een bijdrage leveren aan de resterende 8 miljoen.

3.4 Aanpak leegstand winkelpanden

Landgraaf heeft – net als andere gemeenten – steeds meer te maken met leegstand van winkelpanden. De onlangs vastgestelde leegstandsvisie biedt aanknopingspunten om ondernemers te verleiden om vanuit 'de aanloopstraten' te verhuizen naar de drie compacte winkelcentra die Landgraaf kent. Een stimuleringsfonds kan ondernemers wellicht verleiden om niet in de aanloopstraten hun onderneming te vestigen, maar in de aangewezen compacte centra. Er bestaat al een stimuleringsfonds (ook om gevels op te knappen), alleen is dat in omvang zeer gering. De Provincie kan dit fonds met een financiële bijdrage van 150.000 – 250.000 euro een impuls geven.

De aanpak van stichting Streetwise heeft in het Schaesbergse centrum geleid tot een kwalitatieve impuls in het centrum. Voor de doorontwikkeling van dit compacte centrum aan de Hoofdstraat en de Markt lijkt een dergelijke aanpak geschikt.

Het kerkplein in Schaesberg is een voorbeeld van een winkelgebied dat kan worden aangepakt. In het kader van het verder optimaliseren van het winkelaanbod zou de aankoop van de winkelunits op deze plek zeer wenselijk zijn. Het is bij uitstek een locatie waar winkelunits plaats kunnen maken voor vergroening. Daarmee kunnen onaantrekkelijke vierkante meters retail uit de markt worden genomen. Ook kunnen in dat geval parkeerplaatsen voor de overige winkels toegevoegd worden. Aldus ontstaat rondom de Petrus en Pauluskerk in Schaesberg een vergroening en een verhoging van de aantrekkelijkheid van dat gebied. Een investering van 1 miljoen euro moet naar schatting voldoende zijn om dit te kunnen realiseren.

Investeringslijn 4: Sociale Agenda

4.1 Uitbreiding project 'Gezonde basisschool van de toekomst'

Het project 'de gezonde basisschool van de toekomst', in samenwerking met de Provincie en Movare, is een groot succes op de basisschool de Schatgraver in Schaesberg. Door deze aanpak uit te rollen naar andere basisscholen kunnen we generatielange achterstanden op sociaal gebied doorbreken. Een cofinanciering vanuit de Provincie Limburg is daarbij gewenst.

4.2 Aanpak sociaal isolement

De gemeente faciliteert de deelname aan activiteiten, in welke vorm dan ook, voor mensen met weinig inkomen. Het verrichten van vrijwilligerswerk kan bijvoorbeeld aantrekkelijker worden gemaakt door financiële belemmeringen of drempels weg te nemen. De provincie kan worden gevraagd bij te dragen aan een pilotproject.

4.3 Jongeren uit de schulden!

Het project betreft enerzijds een preventieve aanpak van armoedebestrijding onder kinderen en jongeren. Te denken valt aan een educatietraject waarbij in samenwerking met (basis)scholen aandacht gegeven wordt aan 'financiële opvoeding'. Anderzijds kan gedacht worden aan het opzetten van een arrangement voor jongeren met schulden die - mede als gevolg van hun schulden - vastlopen op school dan wel in hun re-integratietraject. De gemeente (in samenwerking met eventueel de Kredietbank) neemt de schulden in eerste instantie over door middel van een saneringskrediet (zodat jongeren nog maar met 1 schuldeiser worden geconfronteerd). Met jongeren kan de afspraak worden gemaakt dat, indien zij hun school, dan wel hun re-integratietraject succesvol afmaken of doorlopen, deze schuld (al dan niet deels/in termijnen) wordt kwijtgescholden. In het land zijn enkele gemeenten met deze aanpak aan de slag. Onder andere de gemeente Wijchen (qua grootte vergelijkbaar met Landgraaf) heeft hiervoor een project voor 10 jongeren opgezet, met een budget van € 50.000. De Provincie Limburg kan worden gevraagd bij te dragen aan een pilotproject.

4.4. Impuls armoedebestrijding

Armoede leidt tot uitsluiting, niet alleen bij kinderen, maar ook bij volwassenen en senioren die willen deelnemen aan sociaal-maatschappelijke activiteiten. In Landgraaf hebben de professionele partijen in de zorg, de kerken, sociaal-maatschappelijke organisaties als de Vincentius-vereniging en Samen Delen, het methodisch jeugdwerk en de onderwijsinstellingen, het signaal afgegeven dat het probleem van armoede en de uitsluiting die daarvan het gevolg is, in Landgraaf groot is. Bovendien geven zij aan dat deze problematiek de afgelopen jaren alleen nog maar gegroeid is. De tendens is zorgelijk.

Feit is dat in Landgraaf (en in Heerlen) het aantal inwoners dat op achterstand staat groot is. De armoede is in beide gemeenten groter dan gemiddeld in Nederland. Uitstroom uit armoede is niet eenvoudig te realiseren. Een effectief armoedebeleid investeert in het psychologische, sociale, economische en maatschappelijke kapitaal onder meer door sociale professionals slim in te zetten. Er is een combinatie van interventies nodig. Gelet op de verscheidenheid aan oorzaken en doelgroepen zijn er bovendien verschillende oplossingen nodig. Onderzoek van Movisie naar de aanpak van armoede laat een aantal voorbeelden zien van beloftevolle aanpakken en kansrijk

beleid. Afhankelijk van de gekozen aanpak kan een investering in aanvullende of bijzondere competenties bij professionals of een verruiming van de tijdsinvestering door professionals nodig zijn. Ook de inzet van een systeem dat helpt om vroegtijdig signalen van financiële problemen op te vangen (kostenraming: € 80.000,-) kan behulpzaam zijn in de bestrijding van armoede. Daarnaast verdient de samenwerking tussen ketenpartners aandacht. Al jaren wordt vastgesteld dat de onderlinge samenwerking niet goed georganiseerd is en de ketenpartners elk hun eigen doelgroep bedienen. De provincie zou gevraagd kunnen worden om aan de strijd tegen armoede in Landgraaf met de beschikbaarstelling van 1,5 miljoen euro een bijdrage te leveren.

4.5 Een goede zorgverzekering als belangrijke basis

Steeds meer mensen kunnen hun zorgpremie niet betalen. Bovendien is het voor veel mensen lastig de juiste verzekering te vinden en af te sluiten. Voorkomen moet worden dat problemen op het gebied van gezondheid groter worden, omdat mensen niet goed verzekerd zijn en daardoor afzien van zorg. De collectieve verzekering via VGZ, waarbij het eigen risico is meeverzekerd en waarbij sprake is van een goed aanvullend pakket, is in dat kader een belangrijk instrument. Inzet, al dan niet op projectbasis, van kennis en expertise vanuit de gemeente kan helpen om de deelname aan deze collectieve verzekering te vergroten. Bijvoorbeeld de gemeente Den Haag is bekend met een dergelijk concept. Het wiel hoeft dus niet opnieuw te worden uitgevonden. Een optie is om deze kennis en expertise via het welzijnswerk of de wijkteams te organiseren. De gemeente ondersteunt en adviseert daarbij in het kader van 'één gezin, één regisseur, één plan'. Voor de opstartfase van het project (kostenraming € 60.000) kan de provincie gevraagd worden een bijdrage te leveren.

4.6 Aanpak laaggeletterdheid

In onze gemeente wonen beduidend meer mensen die kampen met laaggeletterdheid dan gemiddeld genomen in Nederland het geval is. Met het organiseren van extra cursussen in combinatie met een voorlichtingscampagne worden mensen die laaggeletterd zijn gestimuleerd hieraan deel te nemen. Hiervoor wordt aanvullend ambtelijke capaciteit vrijgemaakt. De provincie kan worden gevraagd bij te dragen aan een pilotproject.

4.7 Verruiming functies werkbedrijf in combinatie met verhoging arbeidsfitheid

De functies van het werkbedrijf kunnen in samenwerking met de afdeling Beheer Openbare Ruimte, Werk voor Heerlen, Baanbrekend werk en C-Mill verruimd worden. Daarbij valt te denken aan het aanbieden van een tijdelijke baan voor participatie-kandidaten (ontwikkelplekken) in het beheer van de openbare ruimte en cultureel erfgoed, of inzet in de zorgsector. Ook inzet in andere sectoren, conform de werkwijze van "Werk voor Heerlen", behoort tot de mogelijkheden. Daarbij moet wel voor ogen worden gehouden dat het werkbedrijf de continuïteit van de invulling van deze ontwikkelplekken op dit moment niet of onvoldoende kan garanderen vanwege een tekort aan arbeidsfitte kandidaten. Het beschikbare participatiebudget schiet tekort voor de financiering van de extra begeleiding die nodig is om meer participatie-kandidaten arbeidsfit te krijgen. Daarnaast zou het werkbedrijf ateliers beschikbaar kunnen stellen voor startende ondernemers.

4.8 Impuls preventieve aanpak jeugdhulp

Landgraaf kampt, net als vele andere gemeenten, met flinke tekorten op specialistische jeugdhulp. Door die tekorten staan de mogelijkheden om te investeren in preventieve jeugdhulp onder grote druk. Terwijl daarbij juist wel een belangrijk deel van de oplossing voor die flinke tekorten ligt. Zo moet de preventieve jeugdhulp verder ontwikkeld worden op het gebied van complexe (v)rechtscheidingen en bij jongeren met een beperking of bijzondere problematiek. Van belang is daarbij ook de interne aanpak van de gemeente, gericht op een doorontwikkeling van de werkwijze van het wijkteam en het jeugdteam conform de adviezen van BMC (meer inzet op een brede toegang door het bieden van casemanagement bij alle cliënten, het zelf bieden van lichte kortdurende hulp en een verruiming van de toepassing van de sociale netwerkstrategie). Het zou

daarbij helpen als jongeren binnen hun eigen gemeente aan activiteiten kunnen deelnemen die op hun persoonsgebonden problematiek zijn toegesneden. Vanwege het ontbreken van die activiteiten worden zij thans met dure vervoersvoorzieningen naar bijvoorbeeld een voorziening als Talent gebracht. Ook behoren opvoedcursussen voor ouders tot de mogelijkheid. Ter voorkoming van problemen is het daarnaast nodig om versterkt in te zetten op de samenwerking van alle partijen rondom kinderen. In Landgraaf wordt op dit moment gewerkt aan een 'preventieplan Jeugd' met daarin een aantal preventieve maatregelen en activiteiten. Het is op voorhand duidelijk dat het beschikbare budget (€ 600.000,-) niet voldoende is voor de uitvoering van alle maatregelen en activiteiten die nodig zijn. Een extra investering vanuit de provincie zou een boost kunnen geven op dit vlak.

4.9 Bijdrage aan doorstroomlocatie statushouders

De kosten voor de doorstroomlocatie ten behoeve van de (tijdelijke) opvang van statushouders bedroegen in Landgraaf in 2016 € 118.000. Tot en met 2021 zijn de jaarlijkse kosten begroot op € 80.000. Indien de Provincie Limburg bereid is via een cofinanciering hieraan bij te dragen, kunnen deze middelen vrijgespeeld worden voor andere zaken.

4.10 Project: Startpunt geldzaken (schuldhulpverlening)

Vanuit het Nibud wordt het programma Startpunt Geldzaken aangeboden. Hiermee kunnen inwoners (kosteloos en anoniem) al in en vroeg stadium (digitale) ondersteuning krijgen bij het voorkomen en oplossen van geldproblemen. Met het aanbieden van het programma alleen zijn we er nog niet. Er zal een stevige communicatiestrategie onder dienen te liggen die niet alleen gericht

is op onze inwoners, maar vooral ook op in Landgraaf aanwezige organisaties (onderwijsinstellingen, werkgevers, Welsun, etc.) De kosten voor dit project bedragen ongeveer € 25.000,-. De Provincie Limburg wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan dit project.

4.11 Versterking mobiliteit door uitbreiding Landgraafbus

De Landgraafbus biedt vervoer van deur tot deur en daarmee burgers de mogelijkheid om te blijven ontmoeten/participeren. Steeds meer komt de vraag op om deelnemers/gebruikers van algemene voorzieningen (wijkpunten, dagbestedings-locaties) vervoer aan te kunnen bieden naar de betreffende locaties. De bussen worden bestuurd door medewerkers van het gemeentelijk werkbedrijf als ontwikkelplek richting regulier werk.

Er is behoefte aan twee extra bussen. Daarbij is er vooral ook behoefte aan een bus met de mogelijkheid voor rolstoelvervoer. Inclusief aanschaf, rittenplanning en begeleiding van de medewerkers van het werkbedrijf vraagt dit om een budget van € 250.000,- voor de komende 5 jaren. De Provincie Limburg wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan dit project.

4.12 Uitbreiding wijkleerbedrijf (versterking algemene voorzieningen)

VMBO-leerlingen hebben een eigen docent en klaslokaal in de wijk van waaruit informele ondersteuning wordt geboden aan burgers en organisaties in de vorm van stages van 4 tot 5 dagdelen per week. Het project biedt leerlingen interessante stagemogelijkheden in combinatie met leren op basis van praktijkervaringen en levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van vereenzaming en sociaal isolement in de wijk. Studenten doen samen met inwoners boodschappen, laten de hond uit, koken samen, maar gaan ook mee naar het ziekenhuis. Waar in veel gevallen het eigen netwerk voor informele ondersteuning ontbreekt, is dit project een dankbaar alternatief. Aan de provincie wordt gevraagd om een bijdrage te leveren aan de verbreding van het huidige project gedurende de komende 5 jaar.

4.13 Onderzoek naar effectiviteit van interventies en innovaties binnen het Sociaal Domein

Landgraaf heeft de afgelopen jaren diverse innovatieve projecten opgestart op het sociale domein. Genoemd kunnen worden de wijkpunten en de algemene voorzieningen voor dagbesteding.

Er is grote behoefte om in beeld te krijgen of en in hoeverre deze innovaties daadwerkelijk bijdragen aan de gewenste kanteling, zelfredzaamheid en participatie, zowel op de kortere als langere termijn. Zuyd Hogeschool en GGD constateren dat een beantwoording van deze vragen met de bestaande onderzoeksmethodieken niet mogelijk is. Er zullen daarom nieuwe (onderzoeks)methoden moeten worden ontwikkeld om te kunnen bepalen of we de gewenste beweging ook feitelijk tot stand brengen. De ontwikkelkosten voor een breed inzetbaar (ook door derden) instrumentarium worden geraamd op € 60.000,- exclusief de urenbesteding door de gemeente zelf. De gemeente Landgraaf is zelf al gestart met de monitoring van de algemene dagbesteding in de wijkpunten. Met een besluit tot deelname zou de provincie het onderzoek verder vooruit kunnen helpen.

4.14 Stop rokende ouders!

Als we investeren in de sociale inhaalslag van onze regio dan kunnen we daar – in de letterlijke betekenis van het woord - niet vroeg genoeg mee beginnen. Dan beginnen we bij de allerjongste kinderen, of zelfs al voordat ze geboren zijn. We moeten ervoor zorgen dat onze kinderen zo gezond mogelijk ter wereld komen. Rokende ouders tijdens of na de zwangerschap hebben aantoonbaar negatieve gevolgen voor de levensverwachting en de algehele gezondheid van hun kinderen. Helaas is het zo dat in onze regio meer dan gemiddeld wordt gerookt door de ouders tijdens deze levensfase van hun kinderen. Wij willen hiervoor een pilotproject opzetten om de negatieve gevolgen te verkleinen. Een bijdrage hiervoor vanuit de Provincie is daarbij gewenst. Wetenschappelijke monitoring vanuit bijvoorbeeld de Universiteit Maastricht zoals bij het project de gezonde school, kan hierbij van waarde zijn.

Investeringslijn 5: Duurzaamheid

5.1 Project IkGroenHet! uitbreiden naar meer buurten

Het project 'IkGroenHet!' was een pilotproject dat in de buurt 'het Eikske' haar succes heeft bewezen. Het project levert een bijdrage aan een prettigere, groenere leefomgeving in onze buurten en wijken, onder meer door het vergroenen van voortuinen en buurtfragmenten. Goed voor de uitstraling, goed voor het milieu, goed voor de bestrijding van wateroverlast én goed voor de leefbaarheid. Dat alles heeft een positief effect op de waarde van woningen in de wijk. De provincie kan gevraagd worden via cofinanciering bij te dragen aan een uitbreiding van IkGroenHet! naar andere buurten.

Foto: Buurtbewoners van het Eikske aan de slag met 'IkGroenHet!'

5.2 Project verduurzamen en levensloopbestendig maken van woningen

Met name aan de onderkant van de particuliere woningvoorraad moet de mogelijkheid worden bekeken om woningen te verduurzamen en levensloopbestendig te maken. Bijvoorbeeld met zonne-energie, isolatie, warmte-koude-koppeling, aardwarmte en hemelwater. Daarenboven moeten er maatregelen worden genomen gericht op klimaatadaptatie (maatregelen ter voorkoming van wateroverlast bij hevige regenbuien of ter vermindering van hittestress). Voor de drie genoemde opgaven (energietransitie, klimaatadaptatie en woningtransformatie) moet een integrale aanpak worden ontwikkeld. Gezamenlijk met de woningcorporaties Wonen Limburg en Heemwonen, wordt gezocht naar mogelijkheden om panden terug te kopen en gezamenlijk te verduurzamen en klimaat-adaptief en levensloopbestendig te maken. De uitdaging is om de particuliere markt te prikkelen. Voor de bewoners betekent verduurzaming ook meer leef-

comfort en besparing op de energiekosten. Het biedt daarnaast kansen voor ondernemers om een grote, bestaande woningvoorraad te innoveren. Wellicht dat een koppeling aan het Mijnwaterproject in Heerlen nog tot meer mogelijkheden kan leiden.

Foto: Lauradorp, bron: Bewonersvereniging Lauradorp

5.3 Projecten in het kader van PALET

Parkstad Limburg heeft met betrekking tot de energietransitie stevige ambities uitgesproken. In 2040 moet Parkstad Limburg zich hebben ontwikkeld tot een hernieuwbaar energie neutrale regio. Windenergie wordt nadrukkelijk niet uitgesloten. Deze energietransitie moet niet alleen leiden tot schone energie, maar biedt ook kansen voor het (regionale) bedrijfsleven. Het (middelbaar) onderwijs kan op het gebied van educatie een belangrijke rol vervullen. Daarnaast zal deze transitie leiden tot een verbetering van het besteedbaar inkomen van onze inwoners. Daarenboven ligt er de uitdaging om de ontwikkelingen en investeringen in het kader van PALET te koppelen aan het Mijnwaterproject in Heerlen. Met de verduurzaming van het vastgoed en de opwekking van hernieuwbare energie zijn grote investeringen gemoeid. De provincie Limburg kan gevraagd worden om daaraan – al dan niet ten behoeve van één of meerdere pilotprojecten - een bijdrage te leveren.

Foto: 'De wijk van morgen'

Investeringslijn 6: Infrastructuur

6.1 B221/Randweg Abdissenbosch, aansluiting met Buitenring en Duitsland

De B221/Randweg Abdissenbosch kan een belangrijke aansluiting met de Buitenring en Duitsland worden. Een groot deel van de verkeersoverlast in de dorpskernen zou daarmee opgelost kunnen worden. Bovendien bevordert de aanleg van de Randweg Abdissenbosch de ontsluiting van Landgraaf binnen de omliggende regio. Daarnaast kan de aanleg van de Randweg Abdissenbosch de regio ook op economisch gebied een belangrijke impuls geven.

Vooralsnog staat de gemeente voor een investering van 3,5 miljoen euro aan de lat en de Provincie ook. Daarmee zullen niet alle kosten gedekt zijn. Een extra investering van de Provincie Limburg van 5 miljoen euro vanuit de investeringsagenda zou wenselijk zijn.

Foto: De aanleg van de Binnenring leverde een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de leefbaarheid in veel buurten.

6.2 Zichtbaar maken van attracties en cultuur historisch erfgoed en upgradage buitengebied

Parkstad heeft met de toekenning van de WTTC Tourism for Tomorrow Award 2016 haar hoogwaardig toeristisch aanbod aangetoond. Kansen liggen vooral bij het verbinden van de verschillende attracties en het cultuurhistorisch erfgoed. Het doel is om mensen langer dan een dag te laten verblijven. (Fiets)routes moeten worden aangelegd en attracties en andere waardevolle objecten moeten veel beter zichtbaar worden. Daarnaast is de digitale ontsluiting van beschikbare informatie ten aanzien van onze toeristische potentie nodig.

De Provincie kan via de investeringsagenda bijdragen aan de upgradage van de openbare wegen en fietspaden. Een bedrag waar we in dit kader aan denken is 4 á 5 miljoen euro. Daarmee kan het verschil worden gemaakt.

6.3 Aanpak knelpunten infrastructuur tussen kernen

In lijn met de aanbevelingen van het expertteam worden de plekken waar het verkeer (auto en fiets) vastloopt tussen de kernen geïnventariseerd. De aanpak van de meest urgente knelpunten kan een onderdeel worden van deze investeringsagenda.

6.4 Busverbinding Zuyderland met de kernen

Goede verbindingen met voorzieningen, waaronder zorgvoorzieningen, zijn belangrijk voor de leefbaarheid in onze kernen. Met een rechtstreekse verbinding vanuit de kernen van Landgraaf naar het Zuyderland-ziekenhuis in Heerlen zou daaraan een belangrijke bijdrage geleverd kunnen worden. In de samenwerking met de provincie Limburg en de gemeente Heerlen zou de haalbaarheid daarvan – al dan niet in de vorm van een pilotproject - moeten worden onderzocht.